

IRODALOM.

Kovács Lajos: Ébresztgetés. Hiterősítő Tanítások. Elmélkedések. Târgul-Săcuiesc—Kézdivásárhely. 188 1. Ára 100 lei. Tiszta jövedelme a brassói unitárius templomépítés céljaira szolgál.

Az Unitárius Irodalmi Társaság szakkönyvtára 2. sz.-képpen jelent meg Kovács Lajos brassói lelkésznek a fenti címen 32 egyházi beszéde és 3 értekezése. Tulajdonképpen mindenik beszéd egy-egy hitvallás. Hitvallás az írónak törhetetlen unitárius hitéről és magyar fajához való tántoríthatlan ragaszkodásáról. Lelke e két gondolathoz van forrva s akármerre indul, akármilyen vizeken evez csolnakja, mégis csak e két biztosnak érzett kikötőbe tér vissza. Ez az oka annak, hogy soha sem bolyong céltalanul, nem téved idegen területekre, hanem öntudatosan halad a tisztán látott cél felé, a legjobb és leghelyesebb úton. Ezért nincsenek e dolgozatokban szertelenségek, szélsőséges kilengések, hanem mindenütt a tiszta belátás és a józan meggyőzés útjain vezeti olvasóit és hallgatóit. Emelkedett hitbeli és erkölcsi felfogása megóvja a porias hétköznapiságtól s egy tisztább és jobb világ prófétájává avatja. Mintha nem is a szűkebb értelemben vett nyájhoz szólnának ezek a beszédek, hanem a pásztoroknak mutatnák az útát, hogy milyen mezőkön kell legeltetni a nyáját. Nem arra törekszik, hogy az érzelmeket és szenvedélyeket felkorbácsolja, hanem az értelem logikus igazságaival mutatja meg a célhoz vezető útakat. Valóban unitárius és magyar beszédek.

Az egyes beszédek előtt az alapige nem jelige csupán, hanem forrás, melyből az élet vize csörgedez; fundamentum, amelyen a templom fölépül. Tárgyát mindig biztos fölénnnyel kezeli s így azt a bizalmat ébreszti a hallgatóban, hogy nyugodtan követheti az eltévelyedés minden veszélye nélkül. Soha sem indul el

addig, amig nem látja a célt, ahová eljutni akar. Nem csak öntudatos unitárius, de öntudatos szónok is. De nem mesterkéltszónoki fogásokkal, hanem a szeretet és bizalom erejével hat. Olyanok az egyes beszédek, mint a csöndes nyári eső, amely áthatja a szikkadt földet s megmozgatja az alvó csirákat. Valóban „ébresztgetések”. Vajha ébresztőleg hatnának a szunnyadó lelkekre, az elfásult szivekre. Vajha sikerülne a közöny tétlenségéből, a hitetlenség sötétségéből, az erkölcstelenség posványából fölrázni s az idők jeleit megértetve, lelkes és öntudatos keresztényi munkára serkenteni mindeneket. Mi nem teszünk ez úttal különbséget az egyes beszédek között. Mindenik a maga helyén szép és értékes dolgozat. Mindenik irányt mutat, célt jelöl s felsorakoztatja a célhoz vezető eszközöket. Érdemesek arra, hogy pásztoraink és hívveink között visszhangot keltsenek. Irályuk tiszta, világos, magyaros és gördülékeny. Példát mutat arra, hogy idegen szavak nélkül is kifejezhetjük gondolatainkat. A jótékony cél érdekében is ajánljuk olvasóinknak.

V. A.

Az Erdélyi Unitárius Vallásközönség Igazgatási Rendszere. Irta Bölöni Mikó Lőrinc jogtanár. Kéziratként sokszorosította és előszóval ellátta : Dr. Tóth György a magy. kir. kuria bírāja. Budapest 1931.

Dr. Tóth György afia, aki már eddig is maradandó érdemeiket szerzett az unitárius egyház törvényeinek III. kötetben megjelent gyűjteményes kiadásával s a törvényekhez fűzött értékes történelmi és kritikai megjegyzéseivel, ujabban a Mikó-féle egyházjogot adta ki igen szép és könnyen kezelhető formában sokszorosítva. Ez a munka még ma is, nem csupán jogtörténeti szempontból, de az unitárius egyházjog tekintetében is nélkülözhetetlen forrásmunka. Az eddigi kéziratban közkézen forgott példányok sok íráshibával vannak tarkítva, amelyek sok félreértésre adhatnak alkalmat. Már ezért is megbecsülhetetlen szolgálatot tett a kiadó afia, hogy fejlett jogérzékével és alapos tudásával az eredeti szöveget helyreállította s előszavában megfelelő történelmi világításba helyezte. A terjedelmes mű ára 200 lei.

Báró Banffy Jánosné, Wesselényi Józefa Báronő Emlékirata 1848—49-i élelményeiről. Kiadja a Losonczi Báró Bánffy család. Sajtó alá rendezte és életrajzot írt hozzá Kelemen Lajos. Cluj-Kolozsvár, Minerva. 1931. 8-ad rétt, 82 lap.

A Losonczy Báró Bánffy család a magyar emlékirat-irodalmat egy igen értékes és közvetlen emlékirattal gazdagította, amely élénk világot vet írója lelkülete mellett a körülötte történt eseményekre. Ezért mint történelmi forrás-anyag is kiváló figyelmet érdemel. Olyan gazdag és nemes érzésvilág, olyan változatos események tarka képe tárul elénk az emlékiratból, hogy olvasása valósággal lebilincsel s hatása alól alig tudunk szabadulni. Hálásak vagyunk a Bánffy családnak a kiadására hozott áldozatért, annál is inkább, mert az 1848—49. évi eseményekről ez az egyetlen magyar női emlékirat. De méltó elismerés illeti Kelemen Lajost is, aki széles látókörű tudásával és e nemben páratlan szakavatottságával egy igen értékes életrajzot írt elébe s találó megjegyzésekkel, magyarázatokkal és felvilágosításokkal kísérte. Közölve van benne az emlékirat-író Bárónő arcképe és térkép azokról a helységekről és városokról, amelyek az emlékiratban előfordulnak.

Előfizetési felhívás. Weress Béla petrozsényi lelkész „Ime az ember!“ címen egy 10—11 ivre terjedő prédikációs kötetre hirdet előfizetést. Weress Béla ifjú papi nemzedékünknek az a tagja, akiben a mély vallásos érzés tisztult filozófiai gondolkodással, az öntudatos magyar szellem nemesen hevülő idealizmussal, az evangeliumhoz való ragaszkodás szárnyaló szabadelvűséggel párosul. Hisszük, hogy egyéniségének a bélyegét rányomta kiadandó beszédeire és imádságaira is. Ezért előfizetési felhívását olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk. Előfizetési ára 90 lei. A tiszta jövedelmet egyházközsége felségítésére kívánja fordítani. A mű márc. elején fog megjelenni.

A kolozsvári Unitárius Kollégium értesítője az 1930—31. iskolai évről. Közli Gálffy Zsigmond igazgató. Kolozsvár, 1932. Minerva. 53 l.

Az értesítőt az elhunyt *Dr. Váradi Aurélról* és a nyugalomba vonult *Hidegh Mihályról* markáns vonásokban írott jellemzés vezet be, mely után Gálffy igazgató tömören s a mai nehéz gazdasági viszonyokhoz alkalmazott rövidezséggel sorolja fel az iskolai év nevezetesebb eseményeit a főgimnáziumról és a vele kapcsolatos elemi iskoláról. Nincsen benne fölösleges szószaporítás, de mégis áttekinthető képet nyújt az év eseményeiről román és magyar nyelven.

KÜLÖNFÉLÉK.

Olvasóinkhoz és előfizetőinkhez. A „Ker. Magvető“ 64-ik évfolyamába lép. Pályafutásában sok szép sikert ért el és sok áldást árasztott egyházi életünkben. Az eddigi köteteiben felhalmozott szellemi javaink, lelki értékeink olyan kincseink, amelyeket senki és semmi el nem vehet tőlünk, sőt az idők multával mind becseesebbekké válnak. De nemes munkájában nehéz akadályokkal is találkozott. Ezeket az akadályokat az unitárius hitbuzgóságnak és áldozatkészségnek sikerült mindannyiszor legyőznie és lehetővé tennie azt, hogy szellemi javainkat tovább gyűjtögesse, hitünk igazságait ápolja és mélyítse, egyházi és iskolai ügyünket szolgálja, multunk drága kincseit felszínre hozza és porladó őseinket halottaiból föltámassza. Most ismét nehéz idők küszöbére érkezünk. Az általános világválság minket is sodrába ragadott. Aggódva nézünk a bizonytalan jövő elébe. Soha sem volt nagyobb szükségünk, hogy még a hamu alatt levő paraszat is megbolygassuk s a multat is segítségül hívjuk jelenünk megmentésére és jövőnk biztosságára. Ebben a munkában kíván segítő jobbot nyújtani a mi folyóiratunk, amely ezen kívül ma azt a missziót is végzi, hogy összekötő kapocs legyen a világ unitáriussai között. Egy szóval úgy érezzük, hogy a „Keresztény Magvető“-re szükségünk van, hogy fenntartása legalább az eddigi keretek között, egyetemes egyházi érdek.

Mégis, mintha a nyomasztó gazdasági válság csüggesztőleg hatna a lelkekre. Olyan emberek állanak ki a barázdából — hála Istennek kevesen — akiknek elől kellene járniok a hitben, a bizalomban, az áldozatban és a munkában. A szerkesztőség és körülötte csoportosuló írói gárda készséggel ajánlja fel a maga szolgálatait, minden díj nélkül a további magvetés munkájához, anélkül,